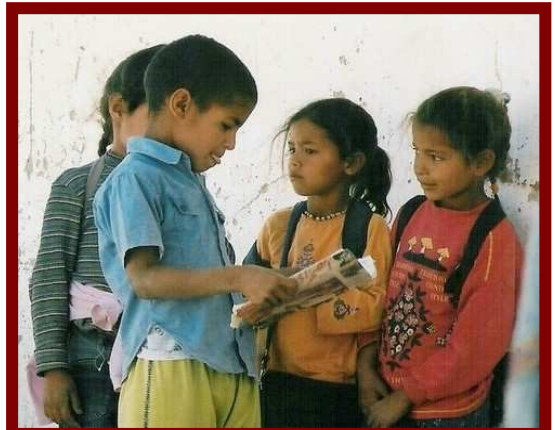


V  
A  
C  
A  
N  
C  
E  
S  
E  
N  
E  
P  
A  
U  
2007

# colònies d'infants sahrauís



Catalunya amb el Sàhara



## informació per a les famílies acollidores



**ASSOCIACIÓ CATALANA  
D'AMICS DEL POBLE  
SAHRAUÍ  
(ACAPS)**

## Carta de Lidhia

Estimada família,

encara no us conec ni sé com us dieu ni tampoc en quin poble viviu. Jo em dic Lidhia com la mare del meu pare. Ella viu al Aaiún, com jo. Però no la vaig conèixer fins l'any passat perquè ella viu al Sàhara de veritat i jo, als Campaments d'Algèria.

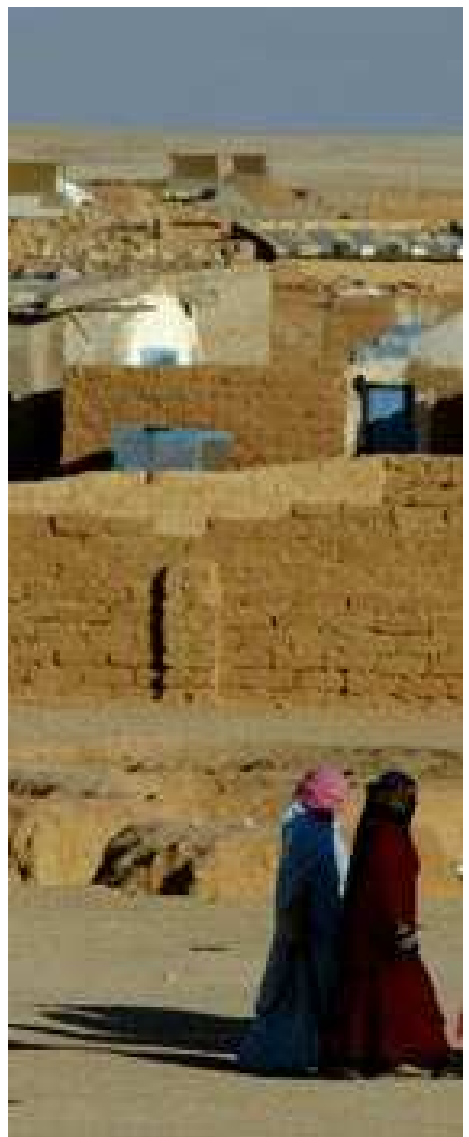
L'Ahmed, el pare, diu que sóc igual que ella, que tinc la mateixa cara i el mateix somriure i que aquesta taca que tinc a l'espatlla ella també la te. El meu pare és un guerriller. Va marxar del nostre país quan tenia catorze anys. El seus germans i els seus pares es van quedar allí, a la ciutat, on tenen una casa amb cadires, taules i llits.

L'Ahmed és valent i no té por de res i a més pot fer moltes coses: sap menar un cotxe, sap arreglar els motors i pot fer cases. També sap com fer tornar el llum quan la placa o la bateria s'espantlen. Pot caminar moltes hores pel desert sense cansar-se i sap cuinar. Però a mi m'agrada molt quan juga amb nosaltres, posa música i la meva germana i jo ballem. Llavors ell pica de mans i riu molt. De vegades ens porta a les dunes a dinar i ens ho passem molt bé lliscant de dalt a baix, per la sorra.

De vegades, quan el sol es pon, surt de la haima o tenda, com dieu vosaltres, i resa, després s'asseu a terra, mira cap allà on el sol s'ha amagat i tanca els ulls. Jo sé què pensa, encara que ell no m'ho digui.

*El poble sahrauí és de religió musulmana. Es probable doncs que els nens i nenes tinguin costum de realitzar pràctiques pròpies d'aquesta religió que convé respectar. No és però una característica general de tots els infants sahrauís.*

L'any passat va venir la família del pare, la Lidhia, la Nashla i l'Abdu. Aquell dia el pare i la mare s'esperaven fora de la haima nerviosos i impacients. La mare portava una melfha nova de color negre i vermell i estava molt bonica. L'Ahmed, quan la seva mare i els seus germans van baixar de la toyota, de primer, no els va conèixer.



Es van quedar mirant-se i després es van abraçar. Mai no havia vist plorar l'Ahmed, ni quan es va fer mal al peu i li sortia molta sang, però aquell dia mentre abraçava la Lidhia i l'Abdu, sí. Llavors va mirar la Nashla i també la va abraçar. No l'havia vista mai perquè encara no hi era quan ell va marxar cap al desert.

*des de l'any 2004 s'han organitzat algunes visites de famílies entre el Sàhara ocupat i els camps de refugiats de Tinduf, aquesta activitat ha estat promoguda per ACNUR*

Es van estar cinc dies amb nosaltres. Va venir molta gent a la haima i tothom volia veure la mare del meu pare i els seus germans. La meua àvia no es cansava mai de passar les mans per la cara del pare ni de passar-li els dits pels cabells blancs que té als polsos. La mare es diu Nuenna i moltes vegades està malalta, sort que tinc germanes més grans que l'ajuden a la cuina i amb les cabres. També sap fer moltes coses: sap cosir haimes pot fer baixar la febre d'un nen quan està malalt, i sap fer una henna molt bonica.

Quan tenim visites ella treu un gibrell amb aigua i els forasters es renten, després els tira perfum fins que els convidats diuen : prou, prou. Els ofereix la llet de la cabra i després fa els tres tes. A mi m'agradaria saber-ne fer però encara sóc massa petita. Només em deixen portar els gots amb una safata.

Tinc cinc germans: la Lab, la Luara, l'Abdu, la Fati i ara tenim un nou germanet: es diu Mohamed-Salem com el pare del meu pare. Ell no va poder venir als Campaments perquè és molt vell i no pot viatjar. Tots anem a l'escola de la daira - el poble - menys la Fati, que encara va a la tarbia - l'escola bressol. Ens aixequem al matí, la mare ens prepara l'esmorzar i després, a la madrassa (l'escola). A la tarda, també, i quan sortim juguem fins que es fa fosc.

La Lab, la Luara i l'Abdu han anat tots tres de vacances a Catalunya. Quan el nenes i les nenes marxen, al juny, aquí als Campaments fa molta, molta calor. Quan era més petita plorava quan veia que se n'anaven perquè jo també volia veure tot allò que ells m'explicaven. Quan tornaven de les vacances jo no podia dormir.



Esperava sentir pels altaveus que els nens de Catalunya havien arribat. Llavors despertava tothom a casa, i anàvem a buscar-los. Els nens i nenes arriben molt mudats amb sabates, pantalons i jaquetes noves. I jo sempre volia obrir la maleta per veure les fotos, bé, i per menjar un caramel també.

Els han vist el mar i les muntanyes, diuen que hi ha arbres plens de fruita, que hi ha molts cotxes i cases molt altes que no es desfan encara que plogui.

La Luara diu que a Catalunya hi ha molta aigua, que no s'acaba mai, que surt de la paret i que pots dutxar-te cada dia. Que no hi ha bótes, ni res. Jo no ho sé com pot sortir l'aigua així però m'ho crec perquè tots els nens ho diuen.

He vist que el vostre terra és verd i ple d'herba però diu que no hi ha cabres, i jo penso: com pot ser, amb tant de menjar? Aquí, al Sàhara, el terra és marró i ple de sorra. De vegades bufa el vent molt fort i tot s'omple de pols. A la nit xiula i xiula i jo em tapo el cap amb la manta.

L'Abdu m'ha explicat que amb la seva família catalana va anar molt lluny, que va viatjar tot el dia amb el cotxe i que va veure el mateix mar del Aaiún del Sàhara de veritat. Diu que encara que tenia fred va voler mullar-se els peus en aquella aigua, freda, freda...He vist la foto i tot.

La Lab ja no pot anar de vacances perquè té quinze anys. De vegades diu que li agradaria però el pare respon que les vacances són pels nens i nenes petits, com jo. Que és molt important perquè ens porten a l'hospital i que hi ha uns metges que ens miren a veure si estem bé.

Llavors la Lab diu que, bé, que ella ja es pot quedar a l'estiu perquè no en te mai de calor. A més, ara te cura de l'Amma, la mare de la Nuenna, que és molt vella. L'Amma de vegades està malalta, li fa mal la panxa i no vol menjar. S'estira a la catifa i resa tot el dia. Però quan les seves amigues la van a veure s'anima i llavors la Lab fa el te i les amigues de l'Amma parlen i s'expliquen coses de quan eren joves i de tot allò que feien quan eren al nostre país.



*Hem de saber i tenir en compte que als campaments no tenen aigua corrent, per tant no us ha de sorprendre si fan servir molt les aixetes de l'aigua.*

*L'aigua és un bé difícil de trobar al desert, no és estrany que aquests nens i nenes no beguin gaire els primers dies i estalviïn al màxim aquest líquid (o bé tot el contrari, consumir amb exageració), la qual cosa també és extensible al bany i al rentat diari.*



Moltes vegades ve gent forastera a la caseta de l'àvia: italians, espanyols, anglesos... Volen parlar amb ella i fer-li fotos. Li pregunten i ella sempre els rep i els respon. Després obre el seu bagul i els dona collarets i polseres. L'àvia té una filla que es diu Fatma que de petita estava molt malalta. Ara ja està bé però viu a Itàlia amb una família molt bona que l'estima molt, és la seva filla.

Jo de segon nom em dic Paola com la seva mare italiana. També cada any ve a veure a l'Amma i sempre ens porta molts regals. No pot viure aquí perquè ha de prendre moltes pastilles i ha d'anar a l'hospital sovint. Al meu poble també n'hi ha d'hospitals amb metges i infermeres però, de vegades, no hi ha medicaments.

Hi ha molta gent que ens estimen, als sahrauís, i que volen acollir a casa seva els nens i nenes com jo per passar les vacances. Ah! I també venen als Campaments i s'estan amb nosaltres uns dies.

Ara que tinc vuit anys ja puc anar a Catalunya on diu el pare que una família m'espera. Vols dir? li pregunto. Ell diu que sí.

I si no n'hi cap que em vulgui? I és que no us ho he dit, però com que tinc molt cabell que s'estarrufa amb el vent, a casa, sovint, em diuen guffa, que vol dir despentinada. Jo vull que les meves germanes em facin trenetes quan hagi de marxar perquè així no em despentinaré i potser em trobareu més polida. La mare guarda un vestit gairebé nou i unes sandàlies i diu que me les posaré quan hagi de marxar.

La Luara, que és molt seriosa, diu que m'haig de portar bé, que no faci enfadar la família i que ajudi a la cuina a fregar els plats o a eixugar-los però amb compte per no trencar res.

Que vigili amb el mar i amb la piscina i que no vagi pel mig del carrer perquè els cotxes corren molt.. M'ha explicat que va anar a una ciutat molt gran on ella i tots els nens i nenes sahrauís i les seves famílies cridaven molt fort perquè tothom sabés que els sahrauís volem tornar al nostre país. Després van jugar tot el dia i es va trobar amb la Mamia, la nostra veïna que també era a Catalunya, però en un altre poble.



*Els primers dies es probable que no mengin massa, però en qüestió de pocs dies ja s'habituen al seu nou entorn,*

*Als camps de refugiats, a Tinduf, l'alimentació prové directament de l'ajut internacional. Per tant majoritàriament es tracta de menjar enllaunat, llegums... i rarament es troben productes frescos. Això crea un problema d'avitaminosi, sobretot els manca la vitamina A, per això és aconsellable doncs que durant la estada amb nosaltres pugin menjar molta fruita, verdures i productes frescos..*

*Poden menjar de tot, però moltes coses seran noves pels infants sahrauís. L'únic aliment que cal evitar de donar-los-hi és la carn de porc i els seus derivats, per respecte a la seva cultura i religió.*



El pare em diu sempre que tingui molt de respecte a la família i que sigui ben educada perquè vosaltres així pensareu coses bones de nosaltres.

Sóc una nena afortunada perquè si Déu ho vol tindrè dues famílies que m'estimaran, la meua del Sàhara i la que m'espera a Catalunya.

No sé com sou ni us puc posar cara però sé que m'espereu com jo també espero conèixer-vos. Això sí, no sé gaires paraules en espanyol. Els meus germans me'n diuen unes quantes cada dia però l'endemà ja no me'n recordo i tinc por de no saber explicar-me. El meu germà diu que ell tampoc no entenia res quan va venir però que al cap d'una setmana ja n'havia après. Sí, sí, una setmana, li dic jo, llavors ell diu que bé, potser deu dies.

L'Ahmed diu que som sahrauís però que a Catalunya i a Espanya no som tan estrangers com en un altre país perquè ell i els seus pares i els pares dels seus pares, un dia, fa molt de temps, també eren espanyols. Que per això sap tant de parlar el castellà i que per això l'aprenem a l'escola. No ho entenc gaire però si el pare ho diu, segur que és veritat.

Fins aviat. Moltes salutacions a Catalunya de part de tots els nens i les nenes sahrauís que aviat serem a casa vostra.

Una abraçada  
Lihdia filla d'Ahmed, fill de Mohamed Salem.

*Aquests nens i nenes viuen en "Haimes" (tendes de campanya de lona de gran capacitat i molt acollidores en el seu interior), per tant, els que no han sortit mai dels campaments no hauran vist mai una casa, un ascensor, unes escales, etc.*

*El nucli familiar és molt diferent al nostre. És un nucli familiar molt ampli: oncles, cosins, avis, parents... tots formen part de la família més propera al nen. Els nens estan acostumats a viure en col·lectivitat, fins i tot els veïns formen part d'aquest entorn més immediat.*

*Pot donar-se el cas que algun infant, atesa la manca de costum de viure dins d'un pis o habitatge, demani constantment de sortir al carrer. Als campaments, és a dir a casa seva, no hi ha carrers, ni semàfors, ni passos de vianants i totes les cases estan obertes a tothom, hem de fer-li entendre que ha de vigilar molt al carrer i que no es pot entrar a totes les cases com si res!*



## Vocabulari elemental – Hassanie

Petit conjunt de paraules fàcils que ens poden ajudar a entendre'ns els primers dies amb els nens/es.

<b>català</b>	<b>pronunciació en hassania</b>
<b>Hola</b>	<b>Ahlam</b>
<b>Adéu</b>	<b>Bat best</b>
<b>Pau</b>	<b>Salam</b>
<b>Gràcies</b>	<b>Sukran</b>
<b>Si</b>	<b>Eje</b>
<b>No</b>	<b>Abdei</b>
<b>Bon dia</b>	<b>Sabaj el jer</b>
<b>Bones tardes</b>	<b>Misaljer</b>
<b>Bona nit</b>	<b>Leila saida</b>
<b>Oració del migdia</b>	<b>Adhar</b>
<b>Oració de la tarda</b>	<b>Alahsar</b>
<b>A dormir</b>	<b>Erget</b>
<b>Fins demà!</b>	<b>Ila-Lgad</b>

<b>català</b>	<b>pronunciació en hassania</b>
<b>Dilluns</b>	<b>Laznein</b>
<b>Dimarts</b>	<b>Ezlaza</b>
<b>Dimecres</b>	<b>Larb-Aa</b>
<b>Dijous</b>	<b>Lejmis</b>
<b>Divendres</b>	<b>Elyumu-Áa</b>
<b>Dissabte</b>	<b>Essebt</b>
<b>Dissabte</b>	<b>Essebt</b>
<b>Diumenge</b>	<b>El-Had</b>

<b>català</b>	<b>pronunciació en hassania</b>
<b>Hora</b>	<b>Sá-á</b>
<b>Minut</b>	<b>Daqqa</b>
<b>Dia</b>	<b>Ioum</b>
<b>Setmana</b>	<b>Esbou-á</b>
<b>Mes</b>	<b>Ech-Har</b>
<b>Any</b>	<b>ElÁ-Am</b>
<b>Avui</b>	<b>Elium</b>
<b>Demà</b>	<b>Sobeh</b>
<b>Passat demà</b>	<b>Enhar el maho sobeh</b>
<b>Ahir</b>	<b>Iames</b>
<b>Abans d'ahir</b>	<b>Awannames</b>

**1**

**2**

**3**

<b>català</b>	<b>pronunciació en hassania</b>
<b>Un</b>	<b>Uahed</b>
<b>Dos</b>	<b>Aznain</b>
<b>Tres</b>	<b>Azlaza</b>
<b>Quatre</b>	<b>Arbaa</b>
<b>Cinc</b>	<b>Hamsa</b>
<b>Sis</b>	<b>Seta</b>
<b>Set</b>	<b>Sabaa</b>
<b>Vuit</b>	<b>Azmania</b>
<b>Nou</b>	<b>Tesaa</b>
<b>Deu</b>	<b>Achra</b>

<b>català</b>	<b>pronunciació en hassania</b>
<b>Això és la dutxa</b>	<b>Hadhi Laduch (Elmirachatu)</b>
<b>Bany</b>	<b>Beit-Elma (Marhad)</b>
<b>Sabó</b>	<b>Essabun</b>
<b>Tovallola</b>	<b>Futa</b>
<b>Treu-te la roba</b>	<b>Afsaj El-Basac</b>
<b>Treu-te les sabates</b>	<b>Aglac Esbabitac</b>
<b>Vols anar al bany?</b>	<b>Tabgui Taguis Beit Elma?</b>
<b>Vols rentar-te?</b>	<b>Begui Tagsul?</b>

<b>català</b>	<b>pronunciació en hassania</b>
<b>Això és el menjador</b>	<b>Hadha Matham</b>
<b>Al bany...</b>	<b>Fi Beit El-ma Teguid</b>
<b>Aquest és el servei (bany)</b>	<b>Hadha Beit El-ma (Marhao)</b>
<b>Aquesta és la cuina</b>	<b>Hadhi El-Cusina</b>
<b>Aquesta és la teva habitació</b>	<b>Hadha Beitac (Gurfatic)</b>
<b>Aquí pots dormir</b>	<b>Hon Teguid</b>



<b>català</b>	<b>pronunciació en hassania</b>
<b>Menjar</b>	<b>Oukel</b>
<b>Es hora de dinar</b>	<b>Hadi sant lukil (Hedi saat lukil)</b>
<b>Tens gana?</b>	<b>Yiaan (..a)? (Jiaan? ó Jeaana?)</b>
<b>Tens set?</b>	<b>Atcha (..a)? (Atchan? ó Atchana?)</b>
<b>Vols aigua?</b>	<b>Door Elma?</b>
<b>Vols menjar?</b>	<b>Door Taukal?</b>
<b>Vols repetir?</b>	<b>Bagui Taul?</b>
<b>Això és carn de porc</b>	<b>Hadha Laham Janzir (Jaluf)</b>
<b>Això és carn de Xai</b>	<b>Hadha Laham El-Jarfam</b>
<b>Això és peix</b>	<b>Hadha Hut</b>
<b>Això és suc de taronja</b>	<b>Hadha Asir Portugal</b>
<b>Això és vi, no en pots beure</b>	<b>Hadha el Jameer, Naa Teguid Techrabu</b>
<b>Això t'ho pots menjar</b>	<b>Hadha Teguid Tauklu</b>
<b>Aquest menjar és diu...</b>	<b>Hada lukil asmu...</b>
<b>català</b>	<b>pronunciació en hassania</b>
<b>Aigua</b>	<b>Alme (Elme)</b>
<b>Carn</b>	<b>Laham</b>
<b>Carn de vaca</b>	<b>Laham Bagraa</b>
<b>Ceba</b>	<b>Rbasal</b>
<b>Fruita</b>	<b>Ihedra</b>
<b>Galeta</b>	<b>Gallita</b>
<b>Llet</b>	<b>Iban</b>
<b>Ous</b>	<b>Beidh</b>
<b>Pa</b>	<b>Lejbuz</b>
<b>Patata</b>	<b>Patata,</b>
<b>Peix</b>	<b>Alhut</b>
<b>Pollastre</b>	<b>Eddjaj (Diuc)</b>
<b>Suc</b>	<b>Asir</b>
<b>Tomàquet</b>	<b>Maticha (Tamatum)</b>
<b>Verdures</b>	<b>Jadhra</b>

<b>català</b>	<b>pronunciació en hassania</b>
<b>PERILL</b>	<b>JATAR</b>
<b>Com et dius?</b>	<b>Esmak?</b>
<b>Em dic...</b>	<b>Esmi</b>
<b>Com estàs?</b>	<b>Skifak?</b>
<b>Bé</b>	<b>Le bes</b>
<b>Vols això?</b>	<b>Baghi hada?</b>
<b>Estàs cansat/da?</b>	<b>Fatran/a?</b>
<b>Has fet un bon viatge?</b>	<b>Asafar zein?</b>
<b>Tens fred?</b>	<b>Bardan/a?</b>
<b>Tens calor?</b>	<b>Hamian/a?</b>
<b>Espera una mica?</b>	<b>Hani ichuei</b>
<b>Anem a fer un passeig?</b>	<b>Yalah nisdrú</b>
<b>Anem a veure la família?</b>	<b>Yalah inchuvu ilaaila</b>
<b>T'agrada això?</b>	<b>Tibgui haba? (Aha ya bo?)</b>
<b>Dóna'm un petó</b>	<b>Atini haba(hibni)</b>
<b>Dóna'm una abraçada</b>	<b>Daraili</b>
<b>T'estimo molt</b>	<b>Nibuin igbala</b>
<b>T'estimem molt</b>	<b>Nibguk igbala</b>
<b>Soc el teu amic</b>	<b>Ana sahabak</b>
<b>Por</b>	<b>El-jauf</b>
<b>Tens por?</b>	<b>Jaif?</b>
<b>Aguanta</b>	<b>Asbir</b>
<b>Et fa mal?</b>	<b>Yaujak?</b>

<b>català</b>	<b>pronunciació en hassania</b>	<b>català</b>	<b>pronunciació en hassania</b>
<b>Metge</b>	<b>At-tabib</b>	<b>Nas</b>	<b>Jachm</b>
<b>Cap</b>	<b>Ras</b>	<b>Cames</b>	<b>Reylein</b>
<b>Cabell</b>	<b>Azgab</b>	<b>Braços</b>	<b>Deraa</b>
<b>Boca</b>	<b>Alfun</b>	<b>Peus</b>	<b>Karain</b>
<b>Dents</b>	<b>Senein</b>	<b>Mans</b>	<b>Aidin</b>
<b>Ulls</b>	<b>Ainin</b>		